

ŽIVÉ PLOTY PRO DĚTSKÁ HŘIŠTĚ

Slunné stanoviště

ŽIVÉ PLOTY PRO DĚTSKÁ HŘIŠTĚ, ŠKOLY A ŠKOLKY

V této brožuře najdete kombinaci rostlin vhodnou pro živé ploty pro dětská hřiště, školy a školky na slunných stanovištích.

Na dětských hřištích plní živé ploty různé funkce. Tvoří jasné hranice a poskytují chráněný prostor pro hraní. Slouží jako pohledová clona a ochrana proti hluku, dávají stín a ochlazují okolí. Navíc mohou jedlé plody jednotlivých keřů pobídnout děti k mlsání, tvoření a dalšímu užítkování plodů. Živé ploty lze vysadit v jedné nebo více řadách. Víceřadá výsadba vybízí děti ke hře, neboť v nich mohou vzniknout skrýše a doupatka, ve kterých mohou děti volně popustit uzdu své fantazii.

Živé ploty vhodné pro děti by měly být nejen nejedovaté, ale také zajímavé pro domácí živočichy, jako jsou ptáci, hmyz a savci. Na dětská hřiště lze bez obav vysadit mnoho domácích keřů.

Nejvhodnější doba pro výsadbu je podzimní období bez mrazů (říjen až listopad). Během období vegetačního klidu mohou rostliny ještě před zimou vytvořit kořenové vlášení a tak si zajistit zásobu živin a vody pro následující jaro. Na podzim vysazené rostliny po výsadbě téměř nevypařují vodu, a proto v následující sezóně na začátku léta netrpí stresem ze sucha tolik jako jarní výsadby.

TIP V informačním letáku „Gehölze“ (Dřeviny) najdete užitečné tipy pro výsadbu a péči o stromy, keře a liány (jen německy):

www.naturimgarten.at/files/content/files/gehoelze.pdf

ONLINE NÁSTROJ „NAVIGÁTOR PRO ŽIVÉ PLOTY“

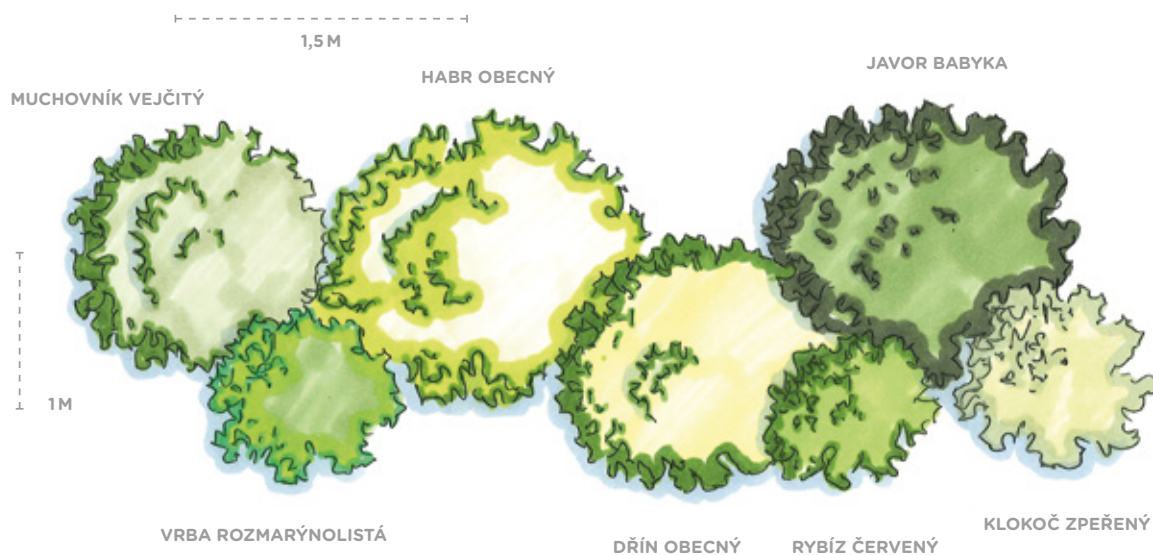
Mnoho dalších informací a podrobností o četných keřích, stejně jako cenné praktické tipy pro výsadbu a péči o živé ploty najdete na stránce: www.keredozivychplotu.cz

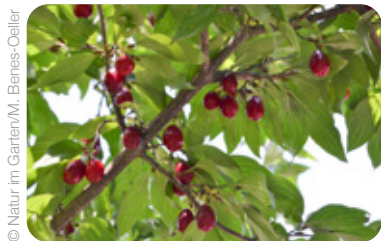
KALENDÁŘ DOBY KVĚTU

BOTANICKÝ NÁZEV	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
dřín obecný <i>Cornus mas</i>		✿	✿	✿								
javor babyka <i>Acer campestre</i>					✿							
muchovník vejčitý <i>Amelanchier ovalis</i>				✿	✿							
habr obecný <i>Carpinus betulus</i>				✿	✿	✿						
klokoč zpeřený <i>Staphyla pinnata</i>					✿	✿						
vrba rozmarýnolistá <i>Salix rosmarinifolia</i>				✿								
rybíz červený <i>Ribes rubrum</i>				✿	✿							

SCHÉMA VÝSADBY - PŮDORYS

POPIS

© Natur im Garten/M. Benes-Oeller

Dřín obecný*Cornus mas*

Dřínu obecnému se daří na slunném až polostinném stanovišti a dává přednost humózním, teplým místům se suchými až čerstvými půdami. Je pomalu až středně rychle rostoucí a vysazuje se ve vzdálenosti asi 0,8–1,5 m od sebe. Je opadavý.

POPIS	
PŮVOD	domácí (Evropa až Malá Asie)
FORMA VZRŮSTU (HABITUS)	vzpřímený, široce zaoblená koruna
VÝŠKA (M) / ŠÍŘKA (M)	4–7 m/4–7 m
NÁROKY NA PŮDU A STANOVISŤE	nenáročný, vápnomilný
TOLERANCE VŮČI SOLI	tolerantní vůči soli
KOŘENY - TVORBA ODNOŽÍ	intenzivní srdčitý kořenový systém
MRAZUVZDORNOST	mrazuvzdorný -29 °C
ODOLNOST VŮČI KLIMATICKÝM ZMĚNÁM	odolný vůči městským podmínkám, snáší horko a sucho, odolný proti větru
KVĚT & BARVA KVĚTŮ	kulaté, žluté okolíkы
PLODY	jedlé, lesklé červené plody s peckou
ŘEZ	velmi dobře snáší řez, po odkvětu: zmlazovací a prosvětlovací řez (možný je i řez tvarovací)
EKOLOGICKÁ HODNOTA	vydatný zdroj pylu a nektaru, pastva pro včely, dřevina pro hnízdění ptáků
DALŠÍ INFORMACE	plody lze využít v kuchyni (marmelády, šťávy, likéry)

© Natur im Garten/M. Benes-Oeller

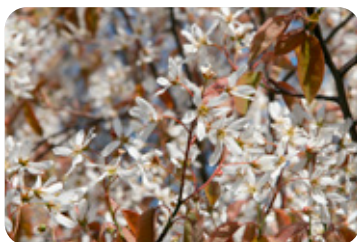
Javor babyka*Acer campestre*

Javor babyka je velmi nenáročný. Roste rád na slunci nebo v polostínu a dobře se hodí jako pohledová clona. V živém plotě by měl být vysazen ve vzdálenosti asi 1,5 m od sebe.

POPIS	
PŮVOD	domácí (Evropa, Malá Asie, severní Írán, severní Afrika)
FORMA VZRŮSTU (HABITUS)	velký keř až strom, kulovitá koruna, hustě rozvětvený
VÝŠKA (M)	5–15 m (v živém plotě 3–5 m)
ŠÍŘKA (M)	5–10 m (v živém plotě 1–2,5 m)
NÁROKY NA PŮDU A STANOVISŤE	nenáročný, propustné půdy, vápnomilný
TOLERANCE VŮČI SOLI	tolerantní vůči soli
KOŘENY - TVORBA ODNOŽÍ	mělce založený kořenový systém
MRAZUVZDORNOST	mrazuvzdorný do -29 °C
ODOLNOST VŮČI KLIMATICKÝM ZMĚNÁM	snáší horko, teplomilný, odolný proti větru
KVĚT & BARVA KVĚTŮ	žlutozelené květy
PLODY	plody nažky s vodorovně r ozloženými křídly
ŘEZ	snáší řez; možný tvarovací řez, vysoká schopnost obrázení
EKOLOGICKÁ HODNOTA	dřevina pro hnízdění ptáků, živná rostlina pro housenky

© Natur im Garten/M. Benes-Oeller

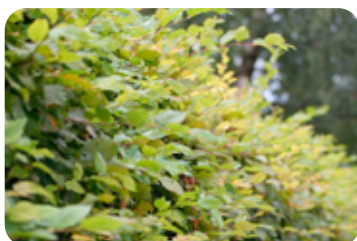
Muchovník vejčitý

Amelanchier ovalis

Muchovník vejčitý dobře roste na slunných až polostinných stanovištích. Je nenáročný a dává přednost teplým, propustným, vápenatým půdám. Vzdálenost k sousednímu keři by měla být v živém plotě asi 1,5 m. Tento rychle rostoucí keř má nápadně červené podzimní zbarvení.

POPIS	
PŮVOD	domácí (jižní a střední Evropa, Malá Asie, severní Afrika)
FORMA VZRŮSTU (HABITUS)	vzpřímený, volně rozvětvený, ve stáří zakulacený
VÝŠKA (M) / ŠÍŘKA (M)	2–4 m/2–4 m
NÁROKY NA PŮDU A STANOVIŠTĚ	nenáročný, upřednostňuje teplé, propustné, vápenaté půdy
TOLERANCE VŮČI SOLI	citlivý na sůl
KOŘENY - TVORBA ODNOŽÍ	ploché/srdčitý kořenový systém, příležitostně tvoří odnože
MRAZUVZDORNOST	mrazuvzdorný do -29 °C
ODOLNOST VŮČI KLIMATICKÝM ZMĚNÁM	odolný vůči městským podmínkám, snáší horko, odolný proti větru
KVĚT & BARVA KVĚTŮ	bílé květy uspořádané v hroznech, IV–V
PLODY	jedlé, tmavomodré až černé plody
ŘEZ	občas prosvětlit
EKOLOGICKÁ HODNOTA	dřevina pro hnízdění ptáků, cenná pro hmyz
DALŠÍ INFORMACE	ohrožen spálou

© Natur im Garten/M. Benes-Oeller

Habr obecný

Carpinus betulus

Habr obecný snáší dobře slunná až stinná stanoviště. Je to nenáročný keř a nejlépe roste v hlubokých, kyselých až zásaditých půdách. Nesnáší zamokření. Vzdálenost jednotlivých rostlin v živém plotě by měla být asi 1,5 m.

POPIS	
PŮVOD	domácí
FORMA VZRŮSTU (HABITUS)	stromovitý vzrůst, hustě větvený
VÝŠKA (M)	2–3 m (v živém plotě)
ŠÍŘKA (M)	1–2 m (v živém plotě)
NÁROKY NA PŮDU A STANOVIŠTĚ	nenáročný
TOLERANCE VŮČI SOLI	citlivý na sůl
KOŘENY - TVORBA ODNOŽÍ	srdčitý kořenový systém, až 1,4 m hluboký
MRAZUVZDORNOST	mrazuvzdorný do -26 °C
ODOLNOST VŮČI KLIMATICKÝM ZMĚNÁM	snáší horko a sucho, teplomilný, odolný proti větru
KVĚT & BARVA KVĚTŮ	nenápadné, zelené až hnědé květy
PLODY	semena ve světlezelených svazečcích
ŘEZ	snáší řez
EKOLOGICKÁ HODNOTA	zdrojem potravy pro ptáky a drobné savce, dřevina pro hnízdění ptáků, živná rostlina pro housenky (babočka bílé C) a larvy jiného hmyzu
DALŠÍ INFORMACE	dobrá pohledová clona přes zimu

© Natur im Garten/M. Benes-Oeller

Klokoč zpeřený

Staphylea pinnata

Klokoč zpeřený snáší slunná až stinná místa. Rostlina je vápnomilná a potřebuje propustnou, kyprou půdu. Vzdálenost k dalšímu keři by měla být asi 1,5 m.

POPIS	
PŮVOD	jihovýchodní Evropa až Malá Asie
FORMA VZRŮSTU (HABITUS)	vzpřímený, volně rozvětvený
VÝŠKA (M)	2–5 m
ŠÍŘKA (M)	1,5–3 m
NÁROKY NA PŮDU A STANOVIŠTĚ	propustné, kypré půdy, středně suché až čerstvé, vápnomilný
KOŘENY - TVORBA ODNOŽÍ	srdčitý kořenový systém
MRAZUVZDORNOST	mrazuvzdorný do -23 °C
ODOLNOST VŮČI KLIMATICKÝM ZMĚNÁM	teplomilný, středně odolný proti větru, odolný vůči klimatickým změnám
KVĚT & BARVA KVĚTŮ	bílo-žluté převislé květní laty
PLODY	hnědá semena v tobolkách
ŘEZ	obvykle není řez potřeba
EKOLOGICKÁ HODNOTA	cenný zdroj potravy pro různé druhy hmyzu jako jsou včely, motýli, čmeláci či pestřenky

© Natur im Garten/M. Benes-Oeller

Vrba rozmarýnolistá

Salix rosmarinifolia

Vrba rozmarýnolistá se vysazuje na slunná až polostinná stanoviště. Dává přednost vlhkým místům bohatým na humus, ale je nenáročná. Vrba rozmarýnolistou vysazujte ve vzdálenosti 1 m od sebe.

POPIS	
PŮVOD	domácí
FORMA VZRŮSTU (HABITUS)	hustě keřovitý vzrůst, vzpřímené, štíhlé výhony, vnější větve převisající
VÝŠKA (M)	1–1,5 m
ŠÍŘKA (M)	1–1,5 m
NÁROKY NA PŮDU A STANOVIŠTĚ	nenáročná, středně suché až zamokřené půdy, kyselé až zásadité
TOLERANCE VŮČI SOLI	tolerantní vůči soli
KOŘENY - TVORBA ODNOŽÍ	ploché kořenový systém
MRAZUVZDORNOST	mrazuvzdorná do -29 °C
ODOLNOST VŮČI KLIMATICKÝM ZMĚNÁM	odolná vůči městským podmínkám
KVĚT & BARVA KVĚTŮ	žluté jehnědy
EKOLOGICKÁ HODNOTA	cenná pro hmyz

© Natur im Garten/A. Haiden

Rybíz červený

Ribes rubrum

Rybízu červenému se daří na slunných až polostinných stanovištích. Dává přednost půdám bohatým na živiny a do živého plotu se vysazuje ve vzdálenosti asi 1 m od sebe.

POPIS	
PŮVOD	domácí (Evropa), kulturní forma
FORMA VZRŮSTU (HABITUS)	keř s pevným vzpřímeným vzrůstem
VÝŠKA (M)	1,2–1,5 m
ŠÍŘKA (M)	1,2–1,5 m
NÁROKY NA PŮDU A STANOVISHTĚ	snáší různé typy půd
TOLERANCE VŮČI SOLI	tolerantní vůči soli
MRAZUVZDORNOST	vysoce mrazuvzdorný
ODOLNOST VŮČI KLIMATICKÝM ZMĚNÁM	odolný vůči městským podmínkám
KVĚT & BARVA KVĚTŮ	zelenožluté květy
PLODY	jedlé červené, růžové nebo bílé plody, doba zrání: červenec/srpen
ŘEZ	brzy na jaře před rašením lisů nebo hned po sklizni odstranit u země 3–4-leté výhony
EKOLOGICKÁ HODNOTA	magnet na hmyz, potrava pro ptáky
DALŠÍ INFORMACE	plody lze využít v kuchyni (šťávy, želé, marmelády, ovocné víno, likéry, atd.)

JAK SPRÁVNĚ ŘEZAT ŽIVÝ PLOT

Volně rostoucí živé ploty stačí zhruba každých pět let prosvětlit. Při prořezávání se zespodu odstraní starší větve nebo ty, které vyrostly příliš vysoko. Mladší výhony zůstávají zachovány a je jim poskytnuto více prostoru k opětovnému růstu. Díky tomuto typu řezu si dřeviny udržují svou přirozenou formu vzrůstu a svět živočichů neztratí svůj životní prostor. Prosvětlování je nejčastější a především nejšetrnější způsob stříhání živého plotu!

Pro ptáky představují živé ploty důležitá stanoviště, protože jim poskytují úkryt, potravu a místa k hnízdění. Zatímco výběr domácích druhů rostlin, které jsou co nejvíce vhodné pro dané stanoviště, má pozitivní vliv na rozmanitost ptactva v zahradě a veřejné zeleni, je důležité i správné načasování řezu, aby byla péče o živý plot k ptákům šetrná. Kvůli ochraně hnízdicího ptactva a jejich mláďat provádějte proto řez v předjaří, mimo období jejich rozmnožování.

Pokud jsou udržovací opatření na jaře a v létě nevyhnutelná, před každým řezem zkontrolujte, zdali se v živém plotu nenachází ptačí hnízda. Místa v jejich okolí se řezat nesmí, neboť jakékoli úmyslné rušení nebo ničení míst k hnízdění je podle dolnora-

kouského zákona o ochraně přírody nezákonné. U nás je tato problematika obecně řešena v Zákonu o ochraně přírody a krajiny, kde se zakazuje úmyslné usmrcování, vyrušování nebo odstraňování hnízd všech druhů ptáků.

Opadané listí může přes zimu zůstat ležet pod keři. Půda je tak chráněna a užitečný hmyz může listí využít k přezimování.

NÁKUP ROSTLIN

Nákup keřů je třeba pečlivě zvážit. Regionální zahradnictví a školky mají dobrý sortiment a zaručují vysokou kvalitu. Vždy se však ptejte, zda se jedná o dřeviny z regionální produkce, protože ty jsou nejlépe přizpůsobeny místnímu klimatu a půdě.

V Rakousku je možné pro nákup živého plotu využít tzv. **Partnerské firmy „Natur im Garten“**, které pracují podle trvale udržitelných kritérií a ekologicky cenné rostliny označují.

SYM: BIO-PROJEKT

Kvůli narůstajícímu suchu na mnoha místech a postupující změně klimatu je mnoho obcí a měst konfrontováno s dopady klimatických změn na správu veřejné zeleně.

DALŠÍ INFORMACE

Více informací najdete na stránkách:

- www.naturimgarten.at/projekt-sym-bio.html
- https://www.at-cz.eu/at/ibox/pa-4-nachhaltige-netzwerke-und-institutionelle-kooperation/atcz234_symbio
- www.prirodnizahrada.eu

Přeshraniční projekt Interreg SYM: BIO (ATCZ234) propojuje a mobilizuje aktéry v České republice, Vídni a Dolním Rakousku a ukazuje velký potenciál veřejné zeleně a přírodě blízkých zahrad v oblasti adaptace na změnu klimatu. V rámci projektu se zkoumají, testují a urychlují strategie pro adaptaci na klimatické změny i metody péče o veřejnou zeleň a zahrady zaměřené na podporu biodiverzity a na adaptaci na suchu.

**Kontakt: Přírodní zahrada z.s., Klášterská 140/II
CZ-377 01 Jindřichův Hradec
info@prirodnizahrada.eu
www.prirodnizahrada.eu**

Impressum: Vlastník média: „Natur im Garten“ GmbH; Text a redakce: Theresa Steiner, Katja Batakovic, Stefan Strobelberger, Stefan Streicher © Překlad: Lada Zabloudivová; Odborná korektura: Dana Křivánková; Redakce českého textu: Martina Petrová; Fotografie: © Natur im Garten/ M. Benes-Oeller, A. Haiden © Grafika: Natur im Garten/S. Streicher. © Layout: socher-mit-e.at; © Listopad 2022

Projekt „ATCZ234 - SYM: BIO“ je spolufinancován Evropskou unií prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj v rámci programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika 2014-2020.

